

Öğretmen, Öğrenci ve Velilerin “İlkokulda 30 Dakikalık Ders Süresi” Uygulamasına Yönelik Görüşleri

Teachers', Students', and Parents' Opinions on the “30-Minute Lesson Duration in Elementary School” Practice

Muhammet PEKSÖZ^{ID}, Zeliha Nurdan BAYSAL^{ID}

ÖZ

Amaç: Bu çalışmanın amacı; öğretmen, öğrenci ve velilerin ilkokullarda uygulanan 30 dakikalık ders saati süresine yönelik görüşlerini incelemektir.

Yöntem ve Araçlar: Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseniyle yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunun örneklemini oluşturulurken ilk aşamada ölçüt örnekleme ikinci aşamada tipik durum örnekleme kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu; ilkokulda görev yapan 17 sınıf öğretmeni, 25 ilkokul öğrencisi ve 8 öğrenci velisi oluşturmuştur. Araştırmanın verileri; sınıf eğitimi alanında uzman iki öğretim üyesi, iki sınıf öğretmeni ve bir Türkçe öğretmeninin uzman görüşleri alınarak oluşturulan Yarı Yapılandırılmış Öğretmen, Öğrenci ve Veli Görüşme Formları ile toplanmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır.

Sonuçlar: Araştırma sonucunda; öğretmen ve öğrencilerin çoğunluğu 30 dakikalık ders saati süresi uygulamasını yeterli bulurken velilerin çoğunluğu bu süreyi yeterli bulmamıştır. Öğretmenler dersin planlama aşamasında sorun yaşamazken dersin uygulama aşamasında ve ölçme uygulamalarında çeşitli sorunlar yaşamışlardır. Öğretmenlerin çoğunluğu 30 dakikalık ders saati süresinin birinci, ikinci ve üçüncü sınıflar için uygun dördüncü sınıflar için uygun olmadığını düşünmektedir. Ayrıca öğretmenler uygulamada yeterince pekiştirme çalışmaları yapamama, öğrencilerin derse etkin katılımını sağlayamama, süreye uyum sağlayamama ve öğretim programının yoğunluğundan kaynaklı zorluklar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Öğrenciler ise yazıyı ve etkinlikleri yetiştirememeye, matematik dersinde zorlanma, dersi anlayamama, soru soramama ve derste ihtiyaç izni alamamada zorlandıklarını belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Ders saati, ders süresi, ilkokul

ABSTRACT

Purpose: The purpose of this study is to examine the opinions of teachers, students, and parents regarding the 30-minute class period implemented in elementary schools.

Method and Materials: The research was conducted using the case study design, one of the qualitative research methods. The study group consisted of 17 classroom teachers working in elementary schools, 25 elementary school students, and 8 parents of students. The research data were collected using Semi-Structured Teacher, Student, and Parent Interview Forms. Content analysis was used to analyze the data.

Results: The results of the research showed that the majority of teachers and students found the 30-minute class period sufficient, while the majority of parents did not find this period sufficient. While teachers did not experience problems in the planning stage of the lesson, they experienced various problems in the implementation stage and in the assessment practices. The majority of teachers believe that the 30-minute lesson duration is appropriate for first, second, and third grades but not for fourth grades. In addition, teachers experienced difficulties in the implementation phase due to not being able to do enough reinforcement work, not being able to ensure the active participation of students in the lesson, not being able to comply with the time limit, and the intensity of the curriculum. Students, on the other hand, stated that they had difficulties in completing their writing and activities, struggling with math lessons, not understanding the lesson, not being able to ask questions, and not being able to get permission to leave the classroom when needed.

Keywords: Lesson duration, lesson time, primary school

Sorumlu Yazar/Correspondence Author: Muhammet PEKSÖZ (Milli Eğitim Bakanlığı)

E-posta/E-mail: muhammetpeksoz4125@outlook.com

Geliş Tarihi/Received: 12.12.2025

Kabul Tarihi/Accepted: 16.03.2026

Ç. Yayınlanma Tarihi/Online Published: 15.04.2026

GİRİŞ

Eğitim sistemlerinde ders saati süreleri, öğretim süreçlerinin niteliğini ve öğrenci başarısını doğrudan etkileyen temel unsurlardan biridir (Çaycı, 2018, s.119). Öğrencilerin dikkat süreleri (Bradbury, 2016, s.509), bilişsel gelişimi (Hattie, 2009, s.184), öğretim programlarının uygulanabilirliği (Zhu vd., 2011, s.92) ve öğretmenlerin pedagojik yaklaşımları (Crotti vd., 2022, s.2) ders süresinin planlanmasına bağlı olarak şekillenmektedir. Bu bağlamda ders saati süresi, sadece fiziksel bir zaman dilimini değil aynı zamanda öğrenme – öğretme sürecinin kalitesini belirleyen dinamik bir yapıyı ifade etmektedir.

Okulda herhangi bir derste eğitim ve öğretim faaliyetlerine ayrılan zaman olarak bilinen (Doğdu vd., 2024, s.384) ders saati süresi ülkeden ülkeye farklılıklar gösterebilmektedir. Örneğin; ilkokullarda bir ders saati süresi Finlandiya'da 45 dakika (Eurydice, 2025), Almanya'da eyaletlere göre değişmekle birlikte genellikle 45 dakika (BFSO, 2025), Japonya'da 45-50 dakika (Ministry of Education Culture Sports Science and Technology, 1971), Amerika'da geleneksel ve blok programa göre değişiklik gösteren 40 – 90 dakika (McCoy, 1998), İrlanda'da 30 dakika, Fransa'da 55 dakika, Singapur'da 30 – 40 dakika, İspanya'da 60 dakika (O'Donnell vd., 2010) olarak uygulanmaktadır. Ülkelerin uyguladıkları ders saati süreleri gözden geçirildiğinde ders saati süreleri konusunda uluslararası bir uygulama birliğinin oluşmadığı görülmektedir.

Ders saati süreleriyle ilgili ülkeler arasında uygulama birliği olmaması yanı sıra eğitimci ve araştırmacılar da bu konu üzerinde hem fikir olamamıştır. Bazı eğitimci ve araştırmacılar okul süresinin uzatılmasını savunurken bazıları ise okul süresinin uzatılmaması gerektiğini savunmaktadır (Gökçe, 2012, s.2542). Bu görüş ayrılıklarının temelinde, eğitim kalitesini artırma yollarına dair farklı bakış açıları yatmaktadır. Okul süresinin uzatılmasını savunanlar, öğrenme için fazla süreye ihtiyaç duyan öğrenciler için faydalı olabileceğini (Blazer, 2010, s.8), öğretmenlerin programları daha ayrıntılı şekilde uygulayabileceklerini ve öğrenme-öğretme uygulamalarını farklılaştırabileceklerini (Farbman ve Kaplan, 2005, s.16) belirtmektedir. Okul süresinin uzatılmaması gerektiğini savunanlar ise uzun süreli derslerin öğrencilerde dikkat dağınıklığına ve motivasyon kaybına neden olduğunu belirtmektedir (Farley vd., 2013, s.1). Her iki görüşün de haklı yönleri bulunmakla birlikte ideal ders sürelerinin belirlenmesi; öğrencilerin yaşları, bireysel farklılıkları, derslerin içerikleri ve eğitim sisteminin yapısı gibi birçok faktöre bağlı olarak değişkenlik gösterebilir. Nitekim Jones ve Schwartz (1994), derslerin karmaşık veya basit olması ya da öğrencinin dersi anlayıp anlamamasına bakılmaksızın her durumda aynı ders saati süresinin uygulanmasının doğru olmadığını belirtmesi ders saati sürelerinin birçok faktörden etkilenebileceği fikrini desteklemektedir. Özellikle ilkokulun ilk yıllarında çocukların son derece hareketli olmalarından dolayı derslerde sıklıkla ara vermeye ihtiyaç duyulmaktadır (Dayı, 2017, s.175). Bununla birlikte öğrencilerin yaşlarının ilerlemesiyle birlikte öğrenme için ihtiyaç duydukları zamanın arttığı da bilinmektedir (Gall vd. 1990, s.72). Bu bilgilerden hareketle ders saati sürelerinin, öğrencinin gelişim düzeyi, dikkat süresi ve dersin içeriği gibi değişkenler göz önüne alınarak düzenlenmesi gerekmektedir. Özellikle erken yaş gruplarında daha kısa ve sık aralıklı ders yapıları tercih edilirken, ilerleyen yaş gruplarında daha uzun süreli derslere ihtiyaç duyulabilmektedir. Ancak bu ihtiyaçların karşılanabilmesi, yalnızca pedagojik ilkelerle değil aynı zamanda eğitim sisteminin yapısal koşullarıyla da doğrudan ilişkilidir. Ders süreleri ve günlük öğrenme zamanının planlanmasında, okulların fiziksel kapasitesi, öğrenci sayısı ve eğitim politikaları belirleyici rol oynamaktadır.

Türkiye'de okulların durumlarına göre tekli (normal) ve ikili eğitim sistemleri uygulanmaktadır (Doğan ve Erbüyük, 2021, s.1542). Tekli (normal) eğitim, tam gün yapılan eğitim olarak tanımlanırken; ikili eğitim, aynı okulda aynı öğrenci gruplarıyla sabah ve öğleden sonra yapılan eğitim olarak tanımlanmaktadır (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2025). İkili eğitimde aynı sınıfları kullanan farklı öğrenci gruplarından bir grup sabahtan öğleye kadar diğer grup ise öğleden akşama kadar okulda bulunur. Bundan dolayı ikili eğitim genellikle "sabahçı – öğlenci" uygulaması olarak da bilinmektedir. İkili eğitim öğrenci sayısının fazla ve derslik sayısının yetersiz olması gibi koşullardan dolayı zorunlu olarak yürütülen bir sistemdir. MEB'in, okullardaki ikili eğitim sistemini sonlandırmak için yeni derslikler yapma planlamaları (MEB, 2017) ikili eğitim sisteminin bir tercih değil zorunluluk olduğunu kanıtlamaktadır.

Türkiye'de bir ders saati süresi, MEB Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nde hem tekli hem de ikili eğitim yapan okullar için 40 dakika olarak belirtilmiştir. Ayrıca aynı yönetmelikte ülke, il veya ilçe genelinde hayatı etkileyen salgın hastalık, doğal afet, elverişsiz hava koşulları gibi durumlarda düzenlenen eğitim, yönetim ve işleyişe ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça ayrıca belirlenebileceği ifade edilmiştir. 2024 yılında MEB tüm valiliklere, Okul ve Ders Saatleri konulu bir genelge göndermiştir. İlgili genelgede gün ışığından daha fazla yararlanmak amacıyla bütün yurttaki ileri saat uygulamasının sürdürülmesi kararı hatırlatılarak il bazlı mesai ve derslerin başlangıç saatlerini belirlemeye valiliklerin yetkili olduğu belirtilmiştir. Genelgede, gün doğumu ve batımı ile güvenlik ve toplumsal şartlar göz önünde bulundurularak okullardaki ders saatlerinin planlanması ve öğrencilerin herhangi bir olumsuzlukla

karşılaşmalar için gerekli tüm önlemlerin alınması hususunda gereğinin yapılması valiliklerden rica edilmiştir. MEB'in Ders Saati Süreleri konulu resmi yazısında 2024 – 2025 eğitim ve öğretim yılında, yık-yap veya güçlendirme kapsamına alınarak başka bir okulun binasına taşınan ya da öğrenci yoğunluğu nedeniyle ikili eğitim yapan okullarda valilikler tarafından yapılabilecek planlamalar çerçevesinde 40 dakika olarak belirtilen ders saati süresi 30 dakikaya kadar düşürülerek uygulanabileceği belirtilmiştir. Hem Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği hem Okul ve Ders Saatleri konulu genelge hem de Ders Saati Süreleri konulu resmi yazı göz önüne alınarak bazı valilikler illerinde bulunan okulların ders saati sürelerinde düzenlemeler yapmıştır. Yapılan düzenlemelerde bazı valilikler ders saati süresini 35 dakika, bazı valilikler 30 dakika olarak uygulamayı uygun görmüşlerdir. Kocaeli Valiliği tarafından il genelinde ikili eğitim yapan okullarda ders saati süresinin 30 dakika olarak uygulanmasına karar verilmiştir.

Son yıllarda uygulanmaya başlanan 30 dakikalık ders saati süresi uygulaması, eğitim alanında dikkat çeken yapısal değişimlerden biri olmuştur. Bu uygulamanın eğitim-öğretim süreçlerine katkılarının, olumlu ve olumsuz yönleriyle değerlendirilmesi hem mevcut uygulamanın etkililiğini görmek hem de gelecekte yapılabilecek değişimlere ışık tutmak açısından önem taşımaktadır. Özellikle uygulamanın merkezinde yer alan eğitim paydaşlarının (öğretmen, öğrenci ve veli) bu sürece ilişkin algı ve deneyimlerinin incelenmesi, öğrenme çıktıları, öğretim süreci, ders planlaması ve ölçme-değerlendirme gibi temel bileşenler hakkında kapsamlı bir bakış açısı sunma potansiyeline sahiptir. 30 dakikalık ders süresi uygulaması, yalnızca ders saatlerinin kısaltılmasından ibaret değildir. Bu değişim, öğretmenlerin öğretim tasarımlarını yeniden yapılandırmalarını, öğrencilerin derse katılım biçimlerinin yeniden değerlendirilmesini ve velilerin evde üstlendikleri destek rollerinin dönüşmesini gerekli kılmaktadır. Dolayısıyla bu uygulama, sadece ders sürelerinin niceliksel bir düzenlemesi değil aynı zamanda eğitsel faaliyetlerin tüm bileşenlerini etkileyen bütüncül bir değişimi ifade etmektedir.

Ders saati süreleriyle ilgili alan yazın incelendiğinde; ders saati süresi hakkında öğretmen görüşlerinin alındığı (Çaycı, 2018; Gökçe, 2012; Yıkılmaz, 2021), veli görüşlerinin alındığı (Gökçe, 2012), bir ders saatinin gözlemlendiği (Tabak ve Şahin, 2020), ders saatinin öğrenci başarısı üzerindeki etkisinin incelendiği (Doğdu vd., 2024) ve ders saati ile ilgili öğretmenlerin deneyim ve önerilerinin sunulduğu (Elma vd., 2025) çalışmalara rastlanılmaktadır. Alan yazına bakıldığında ders saati süresi ile ilgili çok fazla çalışma göze çarpmamaktadır. Ders saati süresiyle ilgili ulaşılabilen kaynaklar içerisinde hem öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşlerinin birlikte alındığı hem de 30 dakikalık ders süresi hakkında bir çalışmaya rastlanılmamıştır. 30 dakikalık ders süresi uygulaması, öğretim süresinin öğrenme çıktıları üzerindeki etkisine ilişkin tartışmalar bağlamında kritik bir durum niteliği taşımaktadır. Ders süresinin kısaltılması, öğretmenlerin öğretim planlamasını, öğrencilerin dikkat ve katılım düzeyini ve velilerin eğitim algısını doğrudan etkileyebilmektedir. Bu yönüyle uygulama, yalnızca yapısal bir düzenleme değil, pedagojik sonuçlar doğuran bir değişken olarak değerlendirilebilir. Bu bağlamda öğretmen, öğrenci ve velilerin 30 dakikalık ders saati süresi uygulamasına ilişkin algı ve deneyimlerinin incelenmesi; uygulamanın sahadaki yansımalarını anlamak, uygulamanın güçlü ve zayıf yönlerini ortaya koymak ve gelecekteki eğitim politikalarına veri temelli katkılar sunmak açısından kritik bir önem taşımaktadır. Öğretmenlerin geliştirdikleri pedagojik stratejiler, öğrencilerin öğrenme süreçlerinde edindikleri deneyimler ve velilerin destekleyici rollerindeki değişimler, bu uygulamanın çok boyutlu bir perspektifle değerlendirilmesine imkân tanımaktadır.

Bu bilgilerden hareketle araştırmanın temel amacı; öğretmen, öğrenci ve velilerin ilkokullarda uygulanan 30 dakikalık ders saati süresine yönelik görüşlerini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

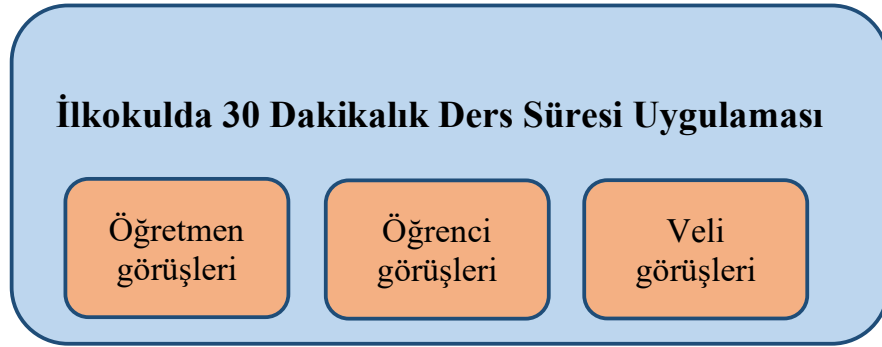
1. İlkokulda uygulanan 30 dakikalık ders saati süresi hakkında öğretmen görüşleri nasıldır?
 - 30 dakikalık ders saati süresi uygulamasında öğretmenlerin zorluk yaşadıkları kısımlar nelerdir?
 - Öğretmenler, 30 dakikalık ders süresinin ilkokullar için uygunluğunu nasıl değerlendirmektedirler?
 - Öğretmenler, 30 ve 40 dakikalık ders saati sürelerinin karşılaştırılması konusunda neler düşünmektedirler?
2. İlkokulda uygulanan 30 dakikalık ders saati süresi hakkında öğrenci görüşleri nasıldır?
 - 30 dakikalık ders saati süresi uygulamasında öğrencilerin zorluk yaşadıkları kısımlar nelerdir?
 - Öğrenciler, 30 ve 40 dakikalık ders saati sürelerinin karşılaştırılması konusunda neler düşünmektedirler?
3. İlkokulda uygulanan 30 dakikalık ders saati süresi hakkında veli görüşleri nasıldır?

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın deseni, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması, verilerin analizi, geçerlilik ve güvenilirlik ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir.

Araştırma Deseni

Bu araştırma, ilkokullarda uygulanan 30 dakikalık ders saati süresi uygulamasının belirli bir okul bağlamı içerisinde nasıl deneyimlendiğini ve öğretmen, öğrenci ve veliler tarafından nasıl algılandığını derinlemesine incelemek amacıyla nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseniyle yürütülmüştür. Durum çalışması, araştırmacının doğrudan müdahale edemediği bir olay ya da olguyu, "nasıl" ve "niçin" soruları ekseninde ayrıntılı biçimde incelemesine imkân tanıyan nitel bir araştırma yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s.277). Bu çalışmada da 30 dakikalık ders saati süresi uygulamasını, bağlamsal özellikleriyle birlikte ayrıntılı olarak incelenmek istenildiğinden durum çalışması deseni tercih edilmiştir. Araştırmada durum çalışması desenlerinden iç içe geçmiş (gömülü) tek durum deseni kullanılmıştır. İç içe geçmiş (gömülü) tek durum deseni, tek bir durum içerisinde bir veya birden fazla alt birime odaklanıldığında, aynı durum çalışmasının birden fazla analiz birimini içerebilmesidir (Yin, 2003, s.42). Bu araştırmada ele alınan tek durum, ilkokullarda uygulanan "30 dakikalık ders süresi"dir. Bu durum; mekânsal olarak tek bir okul, zamansal olarak belirli bir eğitim-öğretim dönemi ve katılımcı grubu açısından öğretmen, öğrenci ve velilerle sınırlandırılmıştır. Bu sınırlandırma, durumun bağlamsal bütünlüğünü korumak ve derinlemesine analiz yapabilmek amacıyla bilinçli olarak tercih edilmiştir. Araştırmada bu tek durum içerisinde yer alan alt analiz birimlerini öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri oluşturmaktadır.

Şekil 1. Araştırma desenine ilişkin şematik gösterim

Şekil 1’de görüldüğü üzere alt analiz birimlerinden (öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri) ayrı ayrı elde edilen verilerden yola çıkılarak ilkokulda 30 dakikalık ders süresi uygulamasının bütününe ilişkin derinlemesine sonuçlar üretilmeye çalışılmıştır.

ÇALIŞMA GRUBU

Araştırmanın çalışma grubunu, Kocaeli ilinin Darıca ilçesinde bulunan 30 dakikalık ders süresi uygulamasının yürütüldüğü ilkokullarda görev yapan 17 öğretmen, öğrenim gören 25 öğrenci ve 8 öğrenci velisi oluşturmaktadır. Çalışma grubunun örnekleme iki aşamada oluşturulmuştur. Örneklem seçiminin ilk aşamasında seçkisiz olmayan amaçsal örnekleme türlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Ölçüt örneklemede belirlenen ölçütü karşılayan birimler (nesnelere, olaylar vb.) örnekleme içerisine alınır (Büyüköztürk vd., 2024, s.95). Araştırmanın öğretmenlerden oluşan örneklem seçiminde belirlenen ölçütler, ilkokulun tüm sınıf seviyelerinde çalışmak ve en az bir eğitim yılı boyunca 30 dakikalık ders saati uygulamasında ders vermiş olmaktır. Araştırmanın öğrencilerden oluşan örneklem seçiminde belirlenen ölçütler; 4. sınıf öğrencisi olmak, en az bir eğitim yılı normal ders saati (40 dakika) ve 30 dakikalık ders saati uygulamalarında eğitim almış olmaktır. Araştırmanın öğrenci örnekleminde 4. sınıf öğrencilerinin ölçüt olarak alınmasındaki amaç bu öğrencilerin ilkokulun tüm seviyelerini görmüş olmalarıdır. Araştırmanın velilerden oluşan örneklem seçiminde belirlenen ölçütler, en az bir eğitim yılı normal ders saati (40 dakika) ve 30 dakikalık ders saati uygulamalarında eğitim almış 4. sınıf öğrencisi bulunmaktır.

Belirlenen ölçütlere göre örneklemler çıkarıldıktan sonra örneklem seçiminin ikinci aşamasında amaçlı örnekleme çeşitlerinden tipik durum örnekleme kullanılmıştır. Tipik durum örnekleme, evrende yer alan durumlar

içerisinden tipik (sıra dışı olmayan ortalama) olarak bir durumun belirlenerek bu örnek üzerinden bilgi toplanmasını gerektirmektedir (Büyüköztürk vd., 2024, s. 94). İkinci aşamada örnekleme oluşturacak okullar arasından fiziksel olanakları ve büyüklükleri bakımından sıra dışı özellikleri olmayan tipik bir okul belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğretmen, öğrenci ve velilere ait demografik bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Araştırmanın katılımcılarına ait bilgiler

Katılımcı Özellikleri		f	%	
Cinsiyet	Öğretmen	Erkek	7	41.2
		Kadın	10	58.8
	Öğrenci	Erkek	13	52
		Kadın	12	48
	Veli	Erkek	0	0
		Kadın	8	100
Mesleki Kıdem	Öğretmen	1 – 5 yıl	2	11.8
		6 – 10 yıl	6	35.3
		11 – 15 yıl	3	17.6
		15 yıl ve üzeri	6	35.3

Tablo 1 incelendiğinde; araştırmaya 17 öğretmen, 25 öğrenci ve 8 velinin katıldığı görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 41,2’si erkek % 58.8’i kadın, öğrencilerin %52’si erkek %48’i kadın, velilerin ise tamamı kadındır. Ayrıca araştırmaya katılan öğretmenlerin % 11.8’i 1-5 yıl arası, %35.3’ü 5-10 yıl arası, %17.6’sı 10-15 yıl arası ve %35.3’ü 15 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahiptirler.

Veri Toplama Araçları

Çalışmanın verilerini toplamak amacıyla Yarı Yapılandırılmış Öğretmen, Öğrenci ve Veli Görüşme Formları kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formları katılımcıların ilkökulda 30 dakikalık ders süresi uygulaması hakkında görüşlerini ortaya koymak amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır. Öğretmenler için hazırlanan form 7 açık uçlu sorudan, öğrenciler ve veliler için hazırlanan form 5 açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Hazırlanan formların dil ve kapsam geçerliliğinin incelenmesi amacıyla sınıf eğitimi alanında uzman iki öğretim üyesi, iki sınıf öğretmeni ve iki Türkçe öğretmenin uzman görüşlerine başvurulmuştur. Görüşlerine başvuru alan uzmanlar, iki sorunun dil yapısında hatalar olduğunu ve bazı soruların aynı görüşleri ortaya çıkaracak nitelikte olduğunu belirtmişlerdir. Uzmanların görüşleri dikkate alınarak dil ile ilgili düzeltmeler yapılmıştır ve benzer içerikli sorular birleştirilmiştir. Yapılan düzeltmelerden sonra formların birer öğretmen, öğrenci ve veli ile ön uygulaması gerçekleştirilmiştir. Daha sonra soruların anlaşılır ve yeterli düzeyde oldukları görülmüş ve görüşme formuna son şekli verilmiştir.

Öğretmen formundaki sorular öğretmenlerin 30 dakikalık ders süresi hakkındaki düşünceleri, uygulamada yaşadıkları zorluklar, uygulamanın ilkökullar için uygunluğu, 40 ve 30 dakikalık derslerin karşılaştırılması ile ilgilidir. Öğrenci formundaki sorular öğrencilerin 30 dakikalık ders süresi hakkındaki düşünceleri, uygulamada yaşadıkları zorluklar, 30 dakikalık sürenin dersi etkili bir şekilde anlaması için yeterli olup olmadığı, 40 ve 30 dakikalık derslerin karşılaştırılması ile ilgilidir. Veli formundaki sorular velilerin 30 dakikalık ders süresi hakkındaki düşünceleri ile ilgilidir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verileri araştırmacıların ilki tarafından toplanmıştır. Veri toplama süreci öncesinde etik kurul onayı ile Millî Eğitim Bakanlığı araştırma ve uygulama izinleri alınmıştır. Alınan izinler doğrultusunda belirlenen okullar ziyaret edilerek okul idareleri ve katılımcılarla birlikte görüşme tarihleri planlanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen, öğrenci ve velilere araştırma hakkında bilgiler verilerek gönüllü katılım onayları alınmıştır. Araştırmacı tarafından öğretmen, öğrenci ve veliler ile yüz yüze görüşmeler yapılarak veriler yazılı olarak kaydedilmiştir. Verilerin yazılı olarak kaydedilmesinin nedeni, katılımcıların ses ve görüntü kaydı alınmasını istememeleridir. Yapılan görüşmeler her bir öğretmen için ortalama 15 dakika, her bir öğrenci için ortalama 10 dakika, her bir veli için ortalama 7 dakika sürmüştür.

Araştırma verileri içerik analizi ile analiz edilmiştir. İçerik analizi, birbirine benzeyen verileri belirli kavram ve temalar çerçevesinde bir araya getirerek bu verilerin okuyucunun anlayacağı şekilde düzenlenip yorumlanması işlemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 227). İçerik analizi yapılırken öncelikle ilişkisiz, tekrarlı ve çelişkili veriler ayıklanıp bilgisayara girilmiştir. Analizin ilk aşamasında açık kodlama yapılarak katılımcı ifadelerinden anlamlı birimler çıkarılmış ve bu birimlere içeriklerini yansıtan kodlar atanmıştır. Benzer özellikleri taşıyan kodlar bir araya getirilip kodlar arasındaki ilişkiler incelenerek temalar oluşturulmuştur. Temalar oluşturulurken hem kodlar arası benzerlik ve farklılıklar dikkate alınmış hem de temaların araştırma sorularını açıklayıcı nitelikte olmasına özen gösterilmiştir. Son aşamada oluşturulan temalar araştırma sorusuyla ilişkilendirilmiştir. Araştırmada görüşleri alınan katılımcıların gerçek isimleri yerine kod isimleri kullanılmıştır. Kod isimleri öğretmenler için “Ö1, Ö2, Ö3”, öğrenciler için “ÖĞN1, ÖĞN2, ÖĞN3”, veliler için “V1, V2, V3” şeklinde oluşturulmuştur.

Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırma verilerinin analizinde geçerlilik ve güvenilirliği sağlamada inandırıcılık, aktarılabirlik, tutarlılık ve teyit edilebilirlik gibi nitel araştırmaların doğasına uygun olan yollara başvurulmuştur (Lincoln ve Guba, 1985, s.290). Araştırmanın inandırıcılığını sağlamak için veri toplama araçlarını oluşturmada, verilerin toplanmasında, verilerin analizinde uzman görüşleri alınmış ve yapılan görüşmeler esnasında yanıtlar katılımcılara okunarak katılımcı teyidi yapılmıştır. Araştırmanın aktarılabirliğinin sağlanmasında öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılarak veriler desteklenmiştir. Doğrudan alıntılarda kod isimleri kullanılmıştır. Araştırmanın tutarlılığının sağlanmasında veriler benzer süreçlerde toplanmış ve tema oluşturma sürecinde benzer temaların oluşturulmasına çalışılmıştır. Ayrıca bu aşamada araştırmanın iç ve dış tutarlılığı sağlamak için Miles ve Huberman (1994) tarafından geliştirilen Görüş birliği / (Görüş birliği + Görüş ayrılığı) x 100 olan kodlayıcılar arası görüş formülü kullanılmıştır. Bu formül kullanılarak araştırmacı ve bağımsız kodlayıcının oluşturduğu kodlar karşılaştırılmış ve kodlayıcılar arası uyum değeri % 90.3 olarak hesaplanmıştır. Bu oran, iç tutarlılık açısından kabul edilebilir bir seviye olarak kabul edilmektedir (Miles ve Huberman, 1994, s.64). Araştırmanın teyit edilebilirliğini sağlamada ise bir uzman araştırmacının ham verileri ile araştırmanın sonuç ve yorumlarını karşılaştırarak teyit incelemesi gerçekleştirmiştir. Bunlara ek olarak ham veriler başka araştırmacıların inceleyebilmesi için araştırmacılar tarafından saklanmaktadır.

BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın alt problemleri temel alınarak oluşturulan bulgular sunulmuştur.

Öğretmenlerin 30 Dakikalık Ders Süresine İlişkin Görüşleri ile İlgili Bulgular

Araştırmanın alt problemlerinden ilki “Öğretmenlerin 30 dakikalık ders süresi uygulaması hakkındaki görüşleri nasıldır?” sorusudur. Bulgular Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. 30 dakikalık ders süresi uygulamasına yönelik öğretmen görüşleri

Tema	Kod	Katılımcılar	f
Kazanım veya öğrenme çıktılarının tamamlanma durumu	Yeterli bulma	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17	15
	Yeterli bulmama	Ö7, Ö11	2
Dersin planlanması	Sorun yaşamama	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17	17
	Yeterli bulma	Ö1, Ö5, Ö6, Ö10, Ö12, Ö13, Ö17	7
Dersin uygulama aşaması	Etkinliklerin tamamlanamaması	Ö2, Ö4, Ö7, Ö11, Ö15, Ö16	6
	Pekiştirme etkinliklerini azaltma	Ö3, Ö8, Ö9	3
	Dersin hızlı işlenmesi	Ö3, Ö14	2
	Ödev kontrolünün yapılamaması	Ö2	1
	Yeterli bulmama	Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17	8
Ölçme ve değerlendirme uygulamaları	Sorun yaşamama	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6	5
	Bireysel değerlendirmelerin azaltılması	Ö1, Ö8, Ö9	3
	Yeterli geri dönüt verememe	Ö7	1

Tablo 2’de görüldüğü üzere öğretmenlerin 30 dakikalık ders süresi uygulamasına yönelik görüşlerinden dört tema oluşmuştur. Temalar; kazanım veya öğrenme çıktılarının tamamlanma durumu, dersin planlanması, dersin uygulama aşaması ve ölçme ve değerlendirme uygulamaları şeklinde oluşmuştur.

Kazanım veya öğrenme çıktılarının tamamlanma durumu temasında öğretmenlerin çoğunluğu (f=15) kazanım veya öğrenme çıktılarının tamamlanmasında 30 dakikalık ders süresini yeterli bulmuşken azı (f=2) 30 dakikalık süreyi yeterli bulmamıştır. Elde edilen görüşlerden bazıları aşağıda sunulmuştur:

Ö2: “Yeterli oldu. Kazanımlar rahat bir şekilde gerçekleştirildi.”

Ö6: “Yeterli oldu. Sınıfa göre değişiklik gösterebilir.”

Dersin planlanması temasında görüşleri alınan tüm öğretmenler (f=17) sorun yaşamadıklarını ifade etmişlerdir. Elde edilen görüşlerden bazıları aşağıda sunulmuştur;

Ö17: “Dersin planlanmasında sorun yaşanmadı.”

Dersin uygulama aşaması temasında; yeterli bulma (f=7), etkinliklerin tamamlanamaması (f=6), pekiştirme etkinliklerini azaltma (f=3), dersin hızlı işlenmesi (f=2) ve ödev kontrolünün yapılamaması (f=1) kodları oluşmuştur. Elde edilen görüşlerden bazıları aşağıda sunulmuştur:

Ö12: “Dersin uygulamasında sorun olmadı. Süre yeterli oldu.”

Ö15: “Uygulama aşamasında sorunlar oldu. Verimli olmadı. Çocuklar etkinlikleri yetiştiremedi.”

Ö9: “Uygulamada farklı etkinliklere yönelmedik. Etkinlikleri azalttık.”

Ö3: “Uygulamada ders konularını daha hızlı geçmek, örnek sayısını azaltmak durumunda kaldık.”

Ö2: “Ders içerisinde ödev kontrolü yapılmıyor. Ödevleri toplayıp ders dışında inceliyorum.”

Ölçme ve değerlendirme uygulamaları temasında; yeterli bulmama (f=8), sorun yaşamama (f=5), bireysel değerlendirilmelerin azaltılması (f=3) ve yeterli dönüt verememe (f=1) kodları oluşmuştur. Elde edilen görüşlerden bazıları aşağıda sunulmuştur:

Ö14: “Değerlendirme çalışmaları sürenin kısa olmasından dolayı hızlı olduğu için verimli olmadı. Değerlendirme için süre yeterli değildi.”

Ö2: “Ders süresi baz alınarak değerlendirme çalışmaları yapıldı. Sorun olmadı.”

Ö9: “Bireysel değerlendirmede sıkıntı yaşandı. Bireysel değerlendirmeler azaltıldı.”

Ö7: “Değerlendirme kısmında geri dönüt verme bakımından sorun oldu.”

Araştırmanın ilk alt problemi içerisinde ele alınan “30 dakikalık ders saati süresi uygulamasında öğretmenlerin zorluk yaşadıkları kısımlar nelerdir?” sorusuna yönelik bulgular Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. 30 dakikalık ders süresi uygulamasında öğretmenlerin zorluk yaşadıkları kısımlar

Kod	Katılımcılar	f
Etkinlik çeşitliliği ve yeterli pekiştirme çalışmaları yapamama	Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö12, Ö16	6
Öğrencilerin derse etkin katılımını sağlayamama	Ö6, Ö9, Ö14, Ö15	4
Süreye uyum sağlayamama	Ö5, Ö17	2
Öğretim programlarının yoğunluğundan kaynaklı zorluk yaşama	Ö1	1
Zorluk yaşamama	Ö2, Ö3, Ö4, Ö13	4

Tablo 3’te görüldüğü üzere öğretmenlerin 30 dakikalık ders süresi uygulamasında zorluk yaşadıkları kısımlardan temalar oluşturulmamış bunun yerine kodlar doğrudan aktarılmıştır. Öğretmenlerin zorluk yaşadıkları konulardan; etkinlik çeşitliliği ve yeterli pekiştirme çalışmalarını yaptırılmama (f=6), öğrencilerin derse etkin katılımını

sağlayamama (f=4), ders süresine uyum sağlayamama (f=2) ve öğretim programlarının yoğunluğundan kaynaklı zorluk yaşama (f=1) kodları oluşmuştur. Bunlarla birlikte zorluk yaşamama (f=4) kodu da oluşmuştur. Elde edilen görüşlerden bazıları aşağıda sunulmuştur;

Ö10: "Süre içerisinde konuları yetiştirmek için çok fazla tekrar ve pekiştirme yapılamadı."

Ö9: "Öğrencilere bireysel söz hakkı verme konusunda zorlandım."

Ö5: "Zilin erken çalmasından dolayı süreye uyum sağlama noktasında zorlandım."

Ö1: "Öğretim programının yoğun olması süreyle birleşince zorlandım."

Ö13: "Bir sorun yaşamadım. Süreye alışınca sorun yaşanmadı."

Araştırmanın ilk alt problemi içerisinde ele alınan "Öğretmenler, 30 dakikalık ders süresinin ilkokullar için uygunluğunu nasıl değerlendirmektedirler?" sorusuna yönelik bulgular Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Öğretmenlerin 30 dakikalık ders süresi uygulamasının ilkokullar için uygunluğu hakkındaki görüşleri

Tema	Kod	Katılımcılar	f
30 dakikalık derslerin ilkokul için uygunluğu	1, 2 ve 3. sınıf için uygun 4. sınıf için uygun değildir	Ö1, Ö2, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö17	9
	Tüm kademeler için uygundur	Ö3, Ö4, Ö5, Ö13, Ö16	5
	Tüm kademeler için uygun değildir	Ö7, Ö14, Ö15	3

Tablo 4'te görüldüğü üzere öğretmenlerin 30 dakikalık ders süresi uygulamasının ilkokullar için uygunluğunu değerlendirmesinden bir tema oluşmuştur. 30 dakikalık derslerin ilkokul için uygunluğu temasında öğretmenlerin çoğunluğu (f=9) 30 dakikalık ders süresinin birinci, ikinci ve üçüncü sınıf için uygun dördüncü sınıf için uygun olmadığını ifade etmişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin bazıları (f=5) 30 dakikalık ders süresini uygulamasını ilkokulun tüm kademeleri için uygun olduğunu ifade ederken bazıları (f=3) ise ilkokulun tüm kademeleri için uygun olmadığını ifade etmişlerdir. Elde edilen görüşlerden bazıları aşağıda sunulmuştur;

Ö1: "Birinci, ikinci ve üçüncü sınıf için yeterli olduğuna fakat dördüncü sınıf için yeterli olmadığına inanıyorum. Dördüncü sınıf ders sayılarının ve öğretim programının yoğunluğundan dolayı bu süre yeterli değil. Diğer sınıflar için süreyi yeterli görüyorum."

Ö4: "İlkokul için uygun. Sadece ilkokul için uygun."

Ö7: "İlkokulun hiçbir kademesi için uygun değildir. Yeterli olmaz."

Araştırmanın ilk alt problemi içerisinde ele alınan "Öğretmenler, 30 ve 40 dakikalık ders saati sürelerinin karşılaştırılması konusunda neler düşünmektedirler?" sorusuna yönelik bulgular Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Öğretmenlerin 30 ve 40 dakikalık ders saati sürelerini karşılaştırmalarına yönelik görüşleri

Tema	Kod	Katılımcılar	f
30 dakika daha iyi	Öğrencinin dikkat süresine daha uygun olması	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö9, Ö10, Ö13, Ö17	9
	Ders süresinin daha verimli kullanılması	Ö17	1
	Öğrenci ile daha fazla ilgilenme	Ö7, Ö12, Ö16	3
40 dakika daha iyi	Öğrencinin derse aktif katılımı	Ö11, Ö14	2
	Dersin daha rahat işlenmesi	Ö15	1
Fark görememe	İki süre arasında çok fark olmaması	Ö6	1

Tablo 5'te görüldüğü üzere öğretmenlerin 30 ve 40 dakikalık ders saati sürelerini karşılaştırmalarından üç tema oluşmuştur. Temalar; 30 dakika daha iyi, 40 dakika daha iyi ve fark görememe şeklindedir. 30 dakika daha iyi temasında, öğrencinin dikkat süresine daha uygun olması (f=9) ve ders süresinin daha verimli kullanılması (f=1) kodları oluşmuştur. 40 dakika daha iyi temasında; öğrenci ile daha fazla ilgilenme (f=3), öğrencinin derse aktif katılımı (f=2) ve dersin daha rahat işlenmesi (f= 1) kodları oluşmuştur. Fark görememe temasında sadece iki süre arasında çok fark olmaması kodu oluşmuştur. Elde edilen görüşlerden bazıları aşağıda sunulmuştur;

Ö4: “İlkokul için 30 daha iyi. Çocuklar oyun çağındalar, çabuk sıkılıyolar. Dikkat süreleri kısa.”

Ö17: “40 dakikalık dersin büyük kısmı dolmuyor. 30 dakika az olduğu için süre verimli kullanılıyor. Öğrencilerin dikkat süreleri de düşünüldüğünde 30 dakika daha iyidir.”

Ö12: “40 dakikada öğrencilerle daha fazla ilgileniliyor. Çocuğa düşen süre daha fazla oluyor.”

Ö14: “Öğrenci 40 dakikalık derslerde daha aktif oluyor. 30 dakikalık dersler biraz öğretmen odaklı oldu. Her öğrenci etkinliklere katılmıyor.”

Ö15: “40 dakikada daha rahat ilerleniyor. 30 dakika hızlandırılmış oluyor. 40 dakika daha iyi.”

Ö6: “İki süre arasında çok bir fark olmuyor.”

Öğrencilerin 30 Dakikalık Ders Süresine İlişkin Görüşleri ile İlgili Bulgular

Araştırmanın alt problemlerinden ikincisi “Öğrencilerin 30 dakikalık ders süresi uygulaması hakkındaki görüşleri nasıldır?” sorusudur. Bulgular Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. 30 dakikalık ders süresi uygulamasına yönelik öğrenci görüşleri

Tema	Kod	Katılımcılar	f
Dersin etkililik durumu	Yeterli bulma	ÖĞN1, ÖĞN2, ÖĞN3, ÖĞN5, ÖĞN7, ÖĞN8, ÖĞN11, ÖĞN16, ÖĞN19, ÖĞN20, ÖĞN21, ÖĞN24, ÖĞN25	13
	Yeterli bulmama	ÖĞN4, ÖĞN6, ÖĞN9, ÖĞN10, ÖĞN12, ÖĞN13, ÖĞN14, ÖĞN15, ÖĞN17, ÖĞN18, ÖĞN22, ÖĞN23	12
Ders işleniş ve öğretim yöntemiyle ilgili sorunlar	Derslerin yetişmemesi	ÖĞN10, ÖĞN13, ÖĞN18, ÖĞN20, ÖĞN22	5
	Öğretmenlerin hızlı ders işlemesi	ÖĞN1, ÖĞN6, ÖĞN23	3
	Ders içi uygulamaların azalması	ÖĞN7, ÖĞN25	2
	Derslerde sıkılmama	ÖĞN3, ÖĞN5, ÖĞN8, ÖĞN9, ÖĞN11, ÖĞN14, ÖĞN15, ÖĞN17, ÖĞN21	9
Anlama ve öğrenme güçlükleri	Dersi anlayamama	ÖĞN4, ÖĞN16	2
	Okula yetişebilme	ÖĞN2, ÖĞN24	2
Zaman yönetimi	Çok yorulmama	ÖĞN12, ÖĞN19	2

Tablo 6’da görüldüğü üzere öğrencilerin 30 dakikalık ders süresi uygulamasına yönelik görüşlerinden dört tema oluşmuştur. Temalar; dersin etkililik durumu, ders işleniş ve öğretim yöntemiyle ilgili sorunlar, anlama ve öğrenme güçlükleri ve zaman yönetimi aşaması şeklinde oluşmuştur.

Dersin etkililik durumu temasında öğrencilerin bazıları (f=13) 30 dakikalık ders süresini yeterli bulurken bazıları (f=12) bu süreyi yeterli bulmamıştır. Elde edilen görüşlerden bazıları aşağıda sunulmuştur;

ÖĞN1: “Yeterli oldu. Derslere odaklandığım için sorun olmadı.”

ÖĞN18: “Tam yeterli olmadı. Öğretmen bir şey anlatırken zil çalıyor.”

Ders işleniş ve öğretim yöntemiyle ilgili sorunlar, anlama ve öğrenme güçlükleri ve zaman yönetimi temalarında; derslerde sıkılmama (f=9), derslerin yetişmemesi (f=5), öğretmenlerin hızlı ders işlemesi (f=3), okula yetişebilme (f=2), dersi anlayamama (f=2), ders içi uygulamaların azalması (f=2) ve çok yorulmama (f=2) kodları oluşmuştur. Elde edilen görüşlerden bazıları aşağıda sunulmuştur;

ÖĞN3: “Eskiden derslerde çok sıkılıyorduk şimdi sıkılmıyoruz.”

ÖĞN10: “Dersler yetişmiyor. Süre artmalı dersleri daha güzel işleyebiliriz.”

ÖĞN6: “Öğretmen hızlı anlatıyor. Yeterli olmuyor.”

ÖĞN2: “Diğer türlü okula yetişemiyordum şimdi daha rahat yetişebiliyorum.”

ÖĞN4: "Kötü oldu. Çünkü derslerimizi eskiden daha iyi anlıyordum şimdi anlamıyorum. Ders süresi kısa olduğu için dersleri anlamıyorum."

ÖĞN7: "Bir derste daha çok şey yapılırken şimdi daha az şey yapılıyor."

ÖĞN12: "Az işliyoruz daha güzel. Çok yorulmuyoruz. Eskiden okula uykusuz geliyordum 30 dakika olunca yorulmuyordum."

Araştırmanın ikinci alt problemi içerisinde ele alınan "30 dakikalık ders saati süresi uygulamasında öğrencilerin zorluk yaşadıkları kısımlar nelerdir?" sorusuna yönelik bulgular Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7. 30 dakikalık ders süresi uygulamasında öğrencilerin zorluk yaşadıkları kısımlar

Kod	Katılımcılar	f
Yazıyı yetiştirememe	ÖĞN2, ÖĞN3, ÖĞN4, ÖĞN6, ÖĞN18, ÖĞN21, ÖĞN25	7
Matematik dersinde zorlanma	ÖĞN10, ÖĞN11, ÖĞN13, ÖĞN15, ÖĞN17, ÖĞN19, ÖĞN21	7
Etkinlikleri yetiştirememe	ÖĞN5, ÖĞN6, ÖĞN9, ÖĞN12, ÖĞN13, ÖĞN14	6
Dersi anlamama	ÖĞN8, ÖĞN12	2
Soru soramama	ÖĞN1, ÖĞN15	2
Derste ihtiyaç izni alamama	ÖĞN14	1
Zorluk yaşamama	ÖĞN7, ÖĞN16, ÖĞN20, ÖĞN22, ÖĞN23, ÖĞN24	6

Tablo 7'de görüldüğü üzere öğrencilerin 30 dakikalık ders süresi uygulamasında zorluk yaşadıkları kısımlardan temalar oluşturulmamış bunun yerine kodlar doğrudan aktarılmıştır. Öğrencilerin zorluk yaşadıkları konulardan; yazıyı yetiştirememe (f=7), matematik dersinde zorlanma (f=7), etkinlikleri yetiştirememe (f=6), dersi anlamama (f=2), soru soramama (f=2) ve derste ihtiyaç izni alamama (f=1) kodları oluşmuştur. Bunlarla birlikte zorluk yaşamama (f=6) kodu da oluşmuştur. Elde edilen görüşlerden bazıları aşağıda sunulmuştur;

ÖĞN2: "Yazıyı yetiştirmekte zorlanıyorum. Dersler kısa olduğu için yazılar yetiştirmiyorum."

ÖĞN11: "Matematikte süreden dolayı zorluk yaşadım."

ÖĞN5: "Etkinlikler yaparken süre yetmiyor. Zekâ oyunları, resim bunlarda süre yetmiyordu."

ÖĞN8: "Dersleri anlama konusunda zorluk yaşadım."

ÖĞN1: "Derste bazı soruları soramıyoruz, teneffüste sormak zorunda kalıyoruz. Zaman kısıtlı olduğu için."

ÖĞN14: "30 dakikada ders süresi zaten kısa olduğu için öğretmen tuvalet izni vermiyor ondan zorlandım."

ÖĞN7: "Zorluk yaşamadım."

Araştırmanın ikinci alt problemi içerisinde ele alınan "Öğrenciler, 30 ve 40 dakikalık ders saati sürelerinin karşılaştırılması konusunda neler düşünmektedirler?" sorusuna yönelik bulgular Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8. Öğrencilerin 30 ve 40 dakikalık ders saati sürelerini karşılaştırmalarına yönelik görüşleri

Tema	Kod	Katılımcılar	f
30 dakika daha iyi	Derste sıkılmama	ÖĞN2, ÖĞN3, ÖĞN5, ÖĞN7, ÖĞN11, ÖĞN18, ÖĞN21	7
40 dakika daha iyi	Dersi daha iyi anlama	ÖĞN1, ÖĞN4, ÖĞN8, ÖĞN9, ÖĞN12, ÖĞN14, ÖĞN15, ÖĞN16, ÖĞN17, ÖĞN20, ÖĞN22, ÖĞN23, ÖĞN24	13
	Dersi rahatça yetiştirebilme	ÖĞN6, ÖĞN10, ÖĞN13, ÖĞN19, ÖĞN25	5

Tablo 8'te görüldüğü üzere öğrencilerin 30 ve 40 dakikalık ders saati sürelerini karşılaştırmalarından iki tema oluşmuştur. Temalar; 30 dakika daha iyi ve 40 dakika daha iyi şeklindedir. 30 dakika daha iyi temasında, derste sıkılmama (f=7) kodu oluşmuştur. 40 dakika daha iyi temasında; dersi daha iyi anlama (f=13) ve dersi rahatça yetiştirebilme (f=5) kodları oluşmuştur. Elde edilen görüşlerden bazıları aşağıda sunulmuştur;

ÖĞN18: "40 dakika biraz uzun 30 dakika iyi. 30 dakikada sıkılmıyorum."

ÖĞN1: “40 dakikalık derste zamanımız olduğu için detaylı anlatım oluyordu. 40 dakikalık dersler daha faydalı. Zamanımız çok olduğu için anlamamız kolaylaşıyor. Dersleri daha iyi anlıyorduk.”

ÖĞN6: “40 dakikada rahatça yapıyorduk, zorlanmıyorduk. 40 dakika daha iyi. Dersleri ve yazıları rahatça yetiştirebiliyorduk.”

Velilerin 30 Dakikalık Ders Süresine İlişkin Görüşleri ile İlgili Bulgular

Araştırmanın alt problemlerinden üçüncüsü “Velilerin 30 dakikalık ders süresi uygulaması hakkındaki görüşleri nasıldır?” sorusudur. Bulgular Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9. 30 dakikalık ders süresi uygulamasına yönelik veli görüşleri

Tema	Kod	Katılımcılar	f
30 dakikalık derslerin öğrenci için etkililiği	Yeterli bulmama	V1, V4, V5, V6, V7, V8	6
	Yeterli bulma	V2, V3	2
	Ders içeriğini yetiştirememe	V5, V6, V7, V8	4
	Odaklanma ve motivasyon sorunu	V1, V4, V7	3
Öğrenme üzerindeki etki	Dikkat ve konsantrasyonu sağlama	V2, V3	2

Tablo 9 incelendiğinde, velilerin 30 dakikalık ders süresi uygulamasına yönelik görüşlerinden 30 dakikalık derslerin öğrenci için etkililiği ve öğrenme üzerindeki etki olmak üzere iki tema oluşmuştur. Velilerin çoğunluğu (f=6) 30 dakikalık ders süresini öğrenci için yeterli bulmazken bazıları (f=2) bu süreyi yeterli bulduğunu ifade etmiştir. Elde edilen görüşlerden bazıları aşağıda sunulmuştur;

V4: “Bu süreyi yeterli bulmuyorum. Dersin giriş ve çıkış saatlerinde süre boşa gidince süre az oluyor.”

V6: “Yetersiz olduğunu düşünüyorum. Çoğu çocuk için yetersiz.”

V3: “Yeterli buluyorum. Fazlasında dikkat dağılmaya başlar.”

Öğrenme üzerindeki etki temasında; ders içeriğini yetiştirememe (f=4), odaklanma ve motivasyon sorunu (f=3) ve dikkat ve konsantrasyonu sağlama (f=2) kodları oluşmuştur. Elde edilen görüşlerden bazıları aşağıda sunulmuştur;

V6: “Çoğu zaman eve yazı ödevi geliyor bu da derslerin yetişmediğini gösteriyor.”

V1: “Çocukların dikkatlerini çekip güdülenmelerini sağlayana kadar zaman geçiyor. En azından dersler eskisi gibi 40 dakika olursa bir 10 dakika çocukların odaklanması için zaman oluşturabilir.”

V2: “Öğrencilerin dikkatlerinin 30 dakikadan sonra dağılacakım düşünüyorum. Dikkatleri kaybolunca yapamazlar.”

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde öğretmen, öğrenci ve velilerin 30 dakikalık ders saati süresi uygulamasına ilişkin görüşleri ile ilgili sonuç, tartışma ve önerilere yer verilmiştir.

- Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu 30 dakikalık ders saati süresi uygulamasının kazanım veya öğrenme çıktılarının tamamlanması açısından yeterli olduğunu belirtmişlerdir.

Bu sonuç, öğretmenler tarafından 40 dakikalık normal ders sürelerinin yetersiz olarak görüldüğü çalışmalarla (Çaycı, 2018; Gökçe, 2012) çelişmektedir. Ortaya çıkan bu çelişki, ders sürelerine ilişkin algının bağlamsal faktörlerden (öğrenme ortamı, ders yoğunluğu, öğrenci profili) kaynaklanmış olabilir. Öğretmenlerin 30 dakikalık ders saati süresini yeterli bulmalarında, ders içeriği ve öğrenci profili gibi faktörler de etkili olmuş olabilir. Bu durum, ders saati süresine ilişkin değerlendirmelerin bağlamsal olduğunu ve farklı eğitim ortamlarında farklı sonuçlar doğurabileceğini göstermektedir.

- Öğretmenlerin tamamı 30 dakikalık ders saati süresinin planlanması aşamasında sorun yaşamadıklarını belirtmişlerdir.

Benzer şekilde Doğdu vd. (2024) çalışmalarında, öğretmenlerin ders sürelerinin dersin planlandığı şekilde yürütülmesinde genellikle yeterli olduğunu belirttiklerini ifade etmişlerdir. Öğretmenler ders planlarını oluştururken 30 dakikalık ders süresini göz önüne bulduklarından planlama kısmında sorun yaşamamışlardır. Bu durum, öğretmenlerin planlama konusunda yeterli mesleki bilgiye ve deneyime sahip olduklarını göstermektedir. Ancak zaman yönetimi, dersin uygulama aşaması, ölçme ve değerlendirme uygulamaları gibi değişkenler planların istenilen düzeyde gerçekleştirilmesini zorlaştırabilmektedir. Dolayısıyla planlama sürecinin sorunsuz olması öğretimin aynı ölçüde sorunsuz ve etkili gerçekleşeceği anlamına gelmemektedir.

- 30 dakikalık ders saati süresinin uygulama aşaması temasında öğretmenlerin görüşlerinden; yeterli bulma, etkinliklerin tamamlanmaması, pekiştirme etkinliklerini azaltma, dersin hızlı işlenmesi ve ödev kontrolünün yapılamaması kodları oluşmuştur.

Öğretmen görüşleri incelendiğinde, uygulama aşamasında derslerin süreden dolayı hızlandırılmış olması hissedilmektedir. Bu durumla ilgili Jones ve Schwartz (1994), zamanı tükenmişken hayal kırıklığına uğrayan öğretmenlerin, gerekli materyallerin büyük bir kısmını ayrılan sürenin çok daha kısa bir kısmına sığdırmak zorunda kalması dolayısıyla da öğrencilerin hızlandırılan konuların önemsiz olduğunu hissetmesine neden olduğunu belirtmiştir.

- Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında öğretmenlerin çoğunluğu 30 dakikalık ders saatini yeterli bulmamışlardır. Bunun yanında bazı öğretmenler ölçme ve değerlendirmede sorun yaşamadığını, bazı öğretmenlerin ise bireysel değerlendirmelerin azaltıldığını ve yeterli dönütlerin verilemediğini belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşlerinden yola çıkılarak 30 dakikalık ders saatinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarının yürütülebilmesi için yeterli olmadığı söylenebilir. Ölçme ve değerlendirme araçlarının uygulanması uzun bir zamanı gerektirmekte bu da ders süresinin çoğu kısmını ölçme ve değerlendirme uygulamalarına ayırmayı imkânsız kılmaktadır. Bu nedenle öğretmenler hem öğretim sürecini yönetmek hem de ölçme faaliyetlerini gerçekleştirmek için daha uzun zamanlara ihtiyaç duymaktadır. Ayrıca kısa ders sürelerinde yapılan ölçme uygulamaları yüzeysel ve öğrencilerin öğrenmelerini yansıtmakta yetersiz kalmaktadır. Bu durumun oluşmaması için Semerci (2001) ölçme ve değerlendirme uygulamalarının süreç odaklı yapılması gerektiğini belirtmiştir. Öğrenme üzerinde geri bildirim güçlü etkisi bulunmaktadır (Black ve Wiliam, 1998). Geri bildirim süreçlerinin zaman gerektirdiği düşünüldüğünde, ders süresinin kısalması bireysel dönüt imkânlarını sınırlayabilir. Bu araştırmada öğretmenlerin ödev kontrolü ve bireysel değerlendirmelerin yapılamaması yönündeki görüşleri, biçimlendirici değerlendirme süreçlerinin zaman baskısından etkilendiğini göstermektedir. Bu durum, öğretim sürecinin yalnızca içerik aktarımı değil, öğrenmenin izlenmesi açısından da kritik olduğunu ortaya koymaktadır.

- 30 dakikalık ders saati süresinde öğretmenler çoğunlukla etkinlikleri çeşitlendirme ve pekiştirme çalışmalarını artırma noktasında zorlanmışlardır. Bununla birlikte bazı öğretmenler zorluk yaşamamış bazıları ise öğrencilerin derse aktif olarak katılımlarında, süreye uyum sağlamada ve öğretim programlarının yoğunluğundan kaynaklı zorluklar yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Bu durum, öğretmenlerin sınıf yönetimi, süre planlaması ve öğretim materyalini etkili kullanması konularında farklı yaklaşımlara sahip olduklarını göstermektedir. Süreçte bazı öğretmenlerin zorlanmaması, onların planlama, süre yönetimi ve öğrenciyi derse katmada daha etkili yöntemler kullandıklarını düşündürmektedir. Ayrıca öğretmenlerin yaşadıkları zorluklar alanda sıklıkla karşılaşılan zorluklardır. Örneğin Bozan ve Ekinci (2020) çalışmasında öğretmenlerin benzer konularda zorluklar yaşadıklarını belirtmiştir. Dolayısıyla öğretmenlerin zorluk yaşamalarının tek sebebinin 30 dakikalık ders saati süresi olduğunu söylemek uygun olmayacaktır.

- Öğretmenlerin çoğunluğu, 30 dakikalık ders saati süresinin ilkokulun birinci, ikinci ve üçüncü sınıfı için uygun dördüncü sınıfı için uygun olmadığı görüşündedir. Buna karşın bazı öğretmenler 30 dakikalık ders saati süresinin ilkokulun tüm kademeleri için uygun olduğu bazı öğretmenler ise ilkokulun tüm kademeleri için uygun olmadığı görüşündedirler.

Öğretmenler 30 dakikalık ders saati süresinin birinci, ikinci ve üçüncü sınıf için uygun dördüncü sınıf için ise uygun olmadığını düşünmektedirler. Bunun nedeninin dördüncü sınıftaki ders sayısının ve öğretim programının yoğunluğu olduğu söylenebilir. Dördüncü sınıf öğretim programının ve ders sayısının önerilen ders saati için fazla olduğunun belirtildiği çalışmalar (Kızılay, 2021; Turan ve Tabak, 2021; Yapıcı ve Demirdelen, 2007) araştırmanın bu bulgusunu desteklemektedir. Nitekim Sweller (1988) de bilişsel yük kuramında, içeriğin karmaşıklığının artmasıyla birlikte bilginin işleme süresinin de artacağını ifade etmiştir. Dördüncü sınıftaki programın yoğunluğu ve öğrencilerin karşılaştıkları soyut kavramların artması, 30 dakikalık ders süresinin bu sınıf düzeyinde yetersiz olmasına neden olmuş olabilir.

- Öğretmenlerin çoğunluğu 30 ve 40 dakikalık ders sürelerini karşılaştırdıklarında 30 dakikalık ders sürelerinin daha iyi olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenler, 30 dakikalık ders süresinin daha iyi olmasının nedenleri olarak öğrencilerin dikkat süreleri için uygunluğu ve ders süresinin daha verimli kullanılmasını ifade etmişlerdir. 40 dakikalık ders süresinin daha iyi olduğunu belirten öğretmenler ise bu görüşlerinin nedenlerini; öğrenciyle daha fazla ilgilenme, öğrencinin derse aktif katılımını sağlayabilme ve daha rahat ders işleyebilme şeklinde açıklamışlardır.

Bu durum, öğretmenlerin kısa süreli dersleri öğrencilerin dikkatini canlı tutma ve ders içeriğini kayıp zamanlardan arındırarak ders süresinin daha verimli şekilde kullanılması bakımlarından avantajlı gördüklerini göstermektedir. Nitekim Farley ve diğerleri (2013), uzun süreli derslerin öğrencilerde dikkat dağınıklığına sebep olduğunu belirtmiştir. Ayrıca bu durumla ilgili Elma ve diğerleri (2025) çalışmasında öğretmenlerin bir kısmının 40 dakikalık ders saati süresinin fazla olduğunu ifade ettiğini belirtmiştir.

- Öğrencilerin çoğunluğu, 30 dakikalık ders saati süresi uygulamasının dersin etkililik durumu açısından yeterli olduğunu belirtmişlerdir.

Öğrencilerin 30 dakikalık ders saati süresini yeterli bulmaları dikkat süreleri ve öğrenme için ihtiyaç duydukları süreyle ilgili olabilir. Karabacak ve Çam Aktaş (2024) çalışmalarında uzaktan eğitim sürecinde uzaktan yürütülen 30 dakikalık derslerin ortaokul öğrencileri tarafından yetersiz bulunduğunu belirtmişlerdir. Bu çalışma ve Karabacak ve Çam Aktaş'ın (2024) çalışmalarındaki öğrencilerin görüş farklılıkları, öğrencilerin dikkat ve öğrenmeye ihtiyaç duydukları sürenin yaşla birlikte değişim gösterebileceğiyle açıklanabilir. Nitekim Gall vd. (1990), öğrencilerin öğrenme için ihtiyaç duydukları sürenin yaşlarıyla doğru orantılı olarak arttığını belirtmiştir. Ayrıca öğrencilerin çoğunluğunun dersin etkililik durumu açısından 30 dakikalık ders saati süresini yeterli bulması bu sürenin öğrencilerin dikkatleri için uygun zaman dilimi olabileceği ve öğrenme süreçlerini olumlu etkileyebileceğinin mesajlarını vermektedir. Bu durum Armbruster ve Anderson (1988) tarafından ifade edilen, öğrencilerin bir ders saati içerisinde dikkatlerinde gösterdikleri devamlılığın öğrenme sürecini etkileyen en önemli bilişsel değişkenlerden olduğu ifadesiyle açıklanabilir.

- Öğrencilerin dersin uygulama aşamasına yönelik görüşlerinden; derslerde sıkılmama, derslerin yetiştirmemesi, öğretmenlerin hızlı ders işlemesi, okula yetişebilme, dersi anlayamama, ders içi uygulamaların azalması ve çok yorulmama kodları oluşmuştur.

Öğrencilerin görüşlerinde 30 dakikalık derslerde sıkılmadıkları ve çok yorulmadıkları göze çarpmaktadır. Bu durum 30 dakikalık ders saatinin ilkökul dönemi çocuklarının dikkat ve odaklanma süreleri için uygun olduğunu göstermektedir. Nitekim öğrencilerin bu görüşleri Day'ın (2017), ilkökul döneminde çocukların derslerde harcadıkları zihinsel ve fiziksel çabadan dolayı kolayca yoruldukları ve sıkça ara vermeye ihtiyaç duydukları görüşüyle örtüşmektedir. Ayrıca öğrencilerin 30 dakikalık derslerde sıkılmamaları Sahlberg'in (2018), ders saatlerini artırmanın öğrencileri mutlu etmek için iyi bir gerekçe olmayacağı görüşünü destekler niteliktedir. Oluşan bir diğer kodda öğrenciler 30 dakikalık ders saati sayesinde okula yetişebildiklerini ifade etmişlerdir. Bu bulgu, ikili eğitim yapan okullarda ileri saat uygulamasının getirdiği olumsuzluklardan öğrencilerin etkilenmemesi amacıyla yürütülen 30 dakikalık ders saati süresi uygulamasının amacına nispeten ulaştığını göstermektedir.

- Öğrencilerin 30 dakikalık ders saati süresinde en çok zorlandıkları noktalara bakıldığında yazı çalışmalarını ve etkinlikleri yetiştirememesi ve matematik dersi özelinde zorlanmalar yaşadıkları görülmektedir. Ayrıca öğrencilerden bazıları zorluk yaşamazken bazıları ise dersi anlama, soru soramama ve lavabo izni alamamada zorlanmışlardır.

Öğrencilerin yazı çalışmaları ve etkinlikleri yetiştirememeleri, öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklardan kaynaklı öğrenme hızlarının farklı olması nedeniyle sınıf içi etkinliklerin tamamlanmasında gecikmelere neden olabildiği düşünülmektedir. Ayrıca hem öğretmen hem de öğrencilerden zorluk yaşamayanların olması yürütülen bu 30 dakikalık ders saati süresi uygulamasının olumlu sonuçlar da içerdiğini göstermektedir.

- Öğrencilerin çoğunluğu 30 ve 40 dakikalık ders sürelerini karşılaştırdıklarında 40 dakikalık ders sürelerinin daha iyi olduğunu belirtmişlerdir. Öğrenciler, 40 dakikalık ders süresinin daha iyi olmasının nedenlerini dersi daha iyi anlama ve dersi rahatça yetiştirebilme olarak açıklamıştır. 30 dakikalık ders süresinin daha iyi olduğunu belirten öğrenciler ise bu görüşlerinin nedenlerini derste sıkılmama olarak açıklamışlardır.

Bu durum, öğrencilerin öğrenme sürecinde daha uzun süreli dersleri, konuların ayrıntılı biçimde işlenebilmesi ve dersi daha iyi anlayabilme açısından daha avantajlı gördüklerini göstermektedir. Özellikle kapsamlı içeriklere sahip derslerde, 30 dakikalık sürenin öğretim hedeflerini gerçekleştirmek için yetersiz kaldığı buna karşın 40 dakikalık derslerin öğretmen açıklamaları, örnek uygulamalar ve öğrenci katılımı için daha geniş bir zaman tanıdığı düşünülebilir. Elma ve diğerleri (2025), ders sürelerinin az olmasının öğrencilerin derse odaklanmalarına engel olduğunu ifade etmesi bu durumu desteklemektedir.

- Velilerin büyük çoğunluğu 30 dakikalık ders saati süresi uygulamasını öğrenciler açısından yeterli bulmadıklarını belirtmiştir.

Bu sonuç velilerin, öğrencilerin öğrenme sürecinde daha uzun süreye ihtiyaç duyduklarını düşündüklerini göstermektedir. Ders süresinin kısılmasına veliler açısından bakıldığında; konuların yüzeysel işlenmesi, pekiştirme çalışmalarına yeterli zamanın ayrılamaması ve öğrencilerin konuları yeterli düzeyde anlayamaması gibi endişeleri beraberinde getirmiş olabilir. Uzaktan eğitimle 30 dakika olarak yürütülen dersleri yetersiz bulan veli görüşlerinin olduğu Arslan vd.'nin (2021) çalışmasıyla benzerlik göstermektedir. Ayrıca, Gökçe'nin (2012), normal ders süresinin velilerin çoğunluğu tarafından yeterli bulunduğunu ifade ettiği çalışması da dolaylı olarak bu çalışmanın sonuçlarını desteklemektedir. Bu sonuçlar velilerin, uzaktan ve yüz yüze eğitim farkı olmaksızın 30 dakikalık derslerin öğrenciler için yetersiz olduğunu düşündüklerini göstermektedir.

- Velilerin 30 dakikalık ders saati uygulaması hakkında öğrencilerin ders içeriğini yetiştirememesi, odaklanma ve motivasyon sorunu, dikkat ve konsantrasyonu sağlama gibi kodlar ortaya çıkmıştır. 30 dakikalık ders saati uygulamasını yeterli bulan veliler öğrencilerin dikkat sürelerinden dolayı derslere daha iyi konsantre olabileceklerini düşünmektedir. 30 dakikalık derslerin yetersiz olduğunu düşünen veliler ise öğrencilerin derse geçiş aşaması ve ders içerisinde meydana gelen süre kayıplarını dikkate alarak öğrencilerin güdülenmeleri için odaklanma sorunu yaşadıklarını ifade etmiştir.

Nitekim alan yazında, öğretim süresinin bir kısmının farklı sebeplerle kaybolduğu sıklıkla vurgulanmaktadır (Abadzi, 2009). Tabak ve Şahin (2020) yaptıkları çalışmada 40 dakikalık bir ders süresinin 8 dakikasında aktif olarak ders işlenmediğini ifade etmişlerdir. Benzer şekilde okulda geçen toplam ders saatinin yaklaşık yarısının aktif olarak derslerle geçirildiği çalışmalara yansımıştır (Jones ve Jones, 2021; Yair, 2000). Bir ders saati içerisinde çeşitli sebeplerden dolayı kayıp zamanların yaşanması ders içerisindeki verimli zamanı daha da kısaltmaktadır. Bu durumda velilerin, 30 dakikalık derslerde öğrencilerin odaklanma ve motivasyon sorunu yaşayabilecekleri düşüncesinin yerinde bir endişe olduğu düşünülmektedir.

Araştırma bulguları, 30 dakikalık ders süresi uygulamasının pedagojik yapı üzerinde "verimlilik-derinlik ikilemi" olarak kavramsallaştırılabilecek bir gerilim alanı oluşturduğunu göstermektedir. Kısa süreli dersler, özellikle dikkat yönetimi ve zamanın daha verimli kullanımı açısından avantaj sağlayabilmektedir. Özellikle bu durum, dikkat sürelerinin kısa olduğu bilinen ilkokul öğrencilerinde (Ibiwumi vd., 2025) daha da ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda ders sürelerinin kısaltılması, dikkat dağılmasını azaltarak öğretim sürecinin daha verimli ve yoğun bir biçimde yürütülmesine katkı sağlayabilmektedir. Ancak bilişsel yük kuramı, öğrenmenin çalışma belleğinin sınırlı kapasitesi içerisinde gerçekleştiğini ve anlamlı öğrenmenin yalnızca bilginin sunulmasıyla değil, bilginin işlenmesi, pekiştirilmesi ve yapılandırılmasıyla mümkün olduğunu ortaya koymaktadır (De Jong, 2010). Ayrıca öğretim tasarımında zaman ve bilişsel yük etkileşimi öğrenme çıktıları üzerinde de önemli rol oynamaktadır (Ljubojević vd, 2025). Ders süresinin kısaltılması, öğretim içeriğinin daha yoğun ve hızlandırılmış biçimde sunulmasına yol açmakta; bu durum ise bilişsel yükün yönetimini güçleştirebilmektedir. Özellikle karmaşık ve soyut içeriklerde, öğrencilerin bilgiyi derinlemesine işlemeleri için gerekli olan zaman daralabilmekte bu da öğrenmenin yüzeysel kalma riskini artırabilmektedir. Sonuç

olarak bulgular, 30 dakikalık ders süresi uygulamasının dikkat ve verimlilik açısından avantajlar sunduğunu; ancak derin öğrenme, pekiştirme ve değerlendirme süreçleri açısından sınırlılıklar barındırdığını göstermektedir. Bu durum, öğretim sürecinin pedagojik tasarım içerisinde bütüncül bir yaklaşımla ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Araştırma bulgularına bütüncül olarak bakıldığında, 30 dakikalık ders süresi uygulamasının öğretmen, öğrenci ve veliler tarafından tek boyutlu değil, çok katmanlı ve bağlama duyarlı biçimde değerlendirildiğini göstermektedir. Tüm paydaşların görüşleri birlikte değerlendirildiğinde, ders süresinin öğretimin niteliği, bilişsel işleme kapasitesi, dikkat yönetimi ve ölçme-değerlendirme süreçleriyle ilişkili olduğu anlaşılmaktadır. Öğretmenler uygulamayı yönetilebilir ve planlanabilir bulurken; öğrenciler dikkat ve sıkılmama açısından olumlu, öğrenmenin derinliği açısından ise temkinli bir yaklaşım sergilemiş; veliler ise daha çok akademik çıktı ve içerik tamamlama üzerinden kaygıları dile getirmişlerdir. Bu durum, ders süresinin yalnızca yapısal bir zaman düzenlemesi değil, öğrenme deneyiminin niteliğini etkileyen pedagojik bir değişken olduğunu ortaya koymaktadır. Mevcut literatürde de öğretim süresinin yalnızca zaman üzerinden değil öğretim kalitesi, öğrenci dikkat süresi, bilişsel işlem kapasitesi ve ölçme-değerlendirme süreçleriyle birlikte pedagojik bir değişken olarak ele alınması gerektiği vurgulanmaktadır (Slavin, 1994; Wedel, 2021).

30 dakikalık ders süresi uygulamasını, öğretmenlerin büyük çoğunluğu ve öğrencilerin çoğunluğu yeterli bulurken velilerin büyük çoğunluğu yeterli bulmamıştır. Bu görüş farklılıkları eğitim sürecine katılım düzeyi ve beklentiler arasındaki farklılıklardan kaynaklanıyor olabilir. Veliler, 30 dakikalık ders saati süresi uygulamasının sonuçlarını dolaylı olarak gözlemledikleri için daha çok akademik başarı ya da gözle görülür değişimlere odaklanırken, öğretmen ve öğrenciler 30 dakikalık ders saati süresi uygulamasına doğrudan katıldıkları için kazanımları daha somut olarak deneyimlemiş olabilirler. Bu sonuçtan yola çıkılarak 30 dakikalık ders süresi uygulaması hakkında eğitim paydaşlarının ortak bir fikirde buluşamadığı söylenebilir. Karabacak ve Çam Aktaş (2024) da çalışmalarında, ders saati sürelerinin yeterliliği hakkında eğitim paydaşlarının bu çalışmada olduğu gibi ortak bir paydada buluşamadığını belirtmişlerdir.

Çalışma grubunda yer alan velilerin tamamının kadınlardan oluşması araştırmanın en büyük sınırlılığını oluşturmaktadır. Erkek velilerle görüşmeler yapılamamış olması verilerin cinsiyete bağlı farklılıkları yansıtmasını ve bulguların genellenebilirliğini sınırlandırmaktadır.

Bu sonuçlardan ve araştırmanın sınırlılığından hareketle aşağıdaki öneriler sunulabilir;

Araştırmada öğretmen ve öğrencilerin çoğunluğu 30 dakikalık ders saati süresini yeterli bulurken veliler bu süreyi yeterli bulmadıklarından yola çıkılarak velilere ders süresi ve bu sürede gerçekleştirilen faaliyetler hakkında bilgilendirme çalışmaları (toplantı, broşür, sınıf gözlemi) yapılabilir.

Öğretmenlerin çoğunluğu 30 dakikalık ders saati süresinin birinci, ikinci ve üçüncü sınıf için uygun ama dördüncü sınıf için uygun olmadığını belirtmişlerdir. Bundan dolayı ilkokulun farklı sınıf seviyelerinde farklı ders saati süresi uygulaması planlanabilir.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından ders sürelerini tüm yönleriyle ele alındığı kapsamlı araştırmalar yapılarak okullarda uygulanan ders sürelerinin güncellemesine yönelik çalışmalar gerçekleştirilebilir.

Öğretmen ve öğrencilerin 30 dakikalık ders saati süresinde zorlandıkları noktalar göz önüne alınarak bu zorlukları giderme çalışmaları yapılabilir.

Normal 40 dakika olarak gerçekleştirilen dersler hakkında çalışmalar yapılarak sonuçları bu çalışma ile karşılaştırılabilir.

30 dakikalık ders saati süresi hakkında yapılacak yeni çalışmalarda, bu çalışmanın sınırlılıklarını gidermek amacıyla erkek velilerle de görüşmeler gerçekleştirilerek alan yazına katkı sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- Abadzi, H. (2009). Instructional time loss in developing countries: Concepts, measurement, and implications. *The World Bank Research Observer*, 24(2), 267-290. <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/457.511.468154770632>
- Armbruster, B.B., & Anderson, T.H. (1988). On selecting considerate content area textbooks. *Remedial and Special Education*,

9(1), 47-52. <https://doi.org/10.1177/074.193.258800900109>

- Arslan, K., Görgülü Arı, A., & Hayır Kanat, M. (2021). Covid-19 pandemi sürecinde verilen uzaktan eğitim hakkında veli görüşleri. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 57, 192-206. <https://dx.doi.org/10.7816/ulakbilge-09-57-03>
- Berufsfachschulordnung (BFSO), (2025, 01 Eylül). *Unterrichtszeit und Ferien*. Bayern. Recht. https://www.gesetze-bayern.de/Content/Document/BayBFSO2023-11?utm_source=chatgpt.com
- Black, P., & Wiliam, D. (1998). Assessment and classroom learning. *Assessment in Education: Principles, Policy and Practice*, 5(1), 7-74. <https://doi.org/10.1080/096.959.5980050102>
- Blazer, C. (2010). Extended school year. *Information Capsule Research Services*, 0910, 1-12.
- Bozan, S., & Ekinci, A. (2020). Öğretmenlerin mesleklerinin ilk yıllarında sınıf yönetiminde yaşadıkları sorunlara ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Kastamonu Education Journal*, 28(1), 137-153. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.3480>
- Bradbury, N. A. (2016). Attention span during lectures: 8 seconds, 10 minutes, or more? *Advances in Physiology Education*, 40(4), 509-513. <https://doi.org/10.1152/advan.00109.2016>
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2024). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (36. b.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Crotti, M., Rudd, J., Roberts, S., Fitton Davies, K., O'Callaghan, L., Utesch, T., & Foweather, L. (2022). Physical activity promoting teaching practices and children's physical activity within physical education lessons underpinned by motor learning theory. *Plos One*, 17(8), 1-26. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0272339>
- Çaycı, B. (2018). İlkokullardaki ders süresi ve ders saatlerinin sınıf öğretmeni görüşlerine göre değerlendirilmesi. *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 3(5), 117-131.
- Dayı, E. (2017). Öğretim kademelerine (ilkokul – ortaokul – lise) göre sınıf yönetimi. G. Yüksel & S. Büyükalın Fliz (Ed.), *Sınıf yönetimi içinde* (ss. 173-209). Pegem Akademi.
- De Jong, T. (2010). Cognitive load theory, educational research and instructional: Some food for thought. *Instructional Science*, 38(2), 105-134. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1007/s11251.009.9110-0>
- Doğan, S., & Erbiyık, S. (2021). Tam gün eğitim ve etkileri üzerine bir inceleme. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 10(2), 1539-1560. <https://doi.org/10.15869/itobiad.791307>
- Doğdu, E., Yangil, K., & Topçuoğlu Ünal, F. (2024). Examining the effect of course durations on learning and student success. *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, 9(26), 383-421. <http://dx.doi.org/10.35826/ijetsar.722>
- Elma, M., Demiral Üzan, M., & Samancı, O. (2025). Yurt dışında görev yapmış sınıf öğretmenlerinin ilkokulda ders ve teneffüs süresine ilişkin deneyimleri ve önerileri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 27(3), 900-919. <https://doi.org/10.32709/akusosbil.1396036>
- Eurydice, (2025). Single-structure primary and lower secondary education. <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/eurypedia/finland/single-structure-primary-and-lower-secondary-education>
- Farbman, D., & Kaplan, C. (2005). *Time for a change: The promise of extended-time schools for promoting student achievement*. Boston: Massachusetts.
- Farley, J., Risko, E.F., & Kingstone, A. (2013). Everyday attention and lecture retention: The effects of time, fidgeting, and mind wandering. *Frontiers in Psychology*, 4(619), 1-9. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2013.00619>
- Gall, M.D., Gall, J.P., Jacobsen, D.R., & Bullock, T.L. (1990). *Tools for learning: A guide to teaching study skills*. Virginia: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Gökçe, F. (2012). Öğretmen ve velilerin, öğrencilerin okulda geçirdikleri zaman, ders ve dinlenme süreleri ile tatiller ve okul dönemleri konusundaki görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(4), 2541-2560.
- Hattie, J. (2009). *Visible learning*. New York: Routledge.
- Ibiwumi, I.I., Olayemi, S.J., & James, O.D. (2025). Stimulating and sustaining pupils' attention span in social classroom in lower basic schools in osun state. *Journal of Emerging Trends in Educational Research and Policy Studies*, 16(5), 137-143.
- Jones, V., & Jones, L. (2021). *Comprehensive classroom management: Creating communities of support and solving problems*. NJ: Pearson.
- Jones, J.H., & Schwartz, C. (1994). *Prisoners of time: Report of the national education commission on time and learning*. Washington: National Education Commission.
- Karabacak, Ş., & Çam Aktaş, B. (2024). Pandemi sürecinde eğitim bilişim ağı(EBA) aracılığıyla gerçekleştirilen İngilizce

öğretiminin niteliği: Öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri (Erzurum ili örneği). *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (AUJEF)*, 8(1), 28-64. <https://doi.org/10.34056/aujef.1306567>

- Kızılay, G. (2021). *Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre 4. sınıf sosyal bilgiler öğretim programı'nın değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. Newbury Park: Sage Publications.
- Ljubojević, M., Savić, M., Mijić, D., & Vico, G. (2025). Improving the efficiency of multimedia learning and the quality of experience by reducing cognitive load. *Applied Sciences*, 15(3), 1054. <https://doi.org/10.3390/app15031054>
- McCoy, M.H.S. (1998, 23-25 January). *Block scheduling: Does it make a difference? A high school case study* [Paper presented]. Southwest Educational Research Association, Houston, TX.
- Miles, M.B. & Huberman, A.M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2.b.). Thousand Oaks: SAGE.
- Millî Eğitim Bakanlığı, (2014). *Millî eğitim bakanlığı okul öncesi eğitim ve ilköğretim kurumları yönetmeliği*. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=19942&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- Millî Eğitim Bakanlığı, (2017, 14 Aralık). *Tam gün eğitim için 45 bin derslik yatırımı*. MEB. <https://www.meb.gov.tr/tam-gun-egitim-icin-45-bin-derslik-yatirimi/haber/15189/tr#:~:text=Mill%C3%AE%20E%C4%9Fitim%20Bakanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1n%C4%B1n%20e%C4%9Fitimde%20ikili,7%2C36%C2%B4ya%20d%C3%BC%C5%9F%C3%BCr%C3%BCld%C3%BC>
- Millî Eğitim Bakanlığı, (2025, 30 Eylül). *Millî eğitim istatistikleri örgün eğitim*. https://sgb.meb.gov.tr/istatistik_k/2425.pdf
- Ministry of Education Culture Sports Science and Technology, (1971). *Educational standarts in Japan*. https://www.mext.go.jp/b_menu/hakusho/html/hpae197101/hpae197101_2_035.html
- O'Donnell, S., Sargent, C., Byrne, A., White, E., & Gray, J. (2010). INCA Comparative tables. International review of curriculum and assessment frameworks internet archive. https://nces.ed.gov/transfer.asp?location=www.inca.org.uk/comparative_tables.html
- Sahlberg, P. (2018). Eğitimde Finlandiya modeli (C. Mavituna, Çev.). Metropolis Yayıncılık. (Orijinal yayın tarihi, 2018).
- Semerci, Ç. (2001). Oluşturmacılık kuramına göre ölçme ve değerlendirme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 1(1), 429-440.
- Slavin, R.E. (1994). Quality, appropriateness, incentive, and time: A model of instructional effectiveness. *International Journal of Educational Research*, 21(2), 141-157. [https://doi.org/10.1016/0883-0355\(94\)90029-9](https://doi.org/10.1016/0883-0355(94)90029-9)
- Sweller, J. (1988). Cognitive load during problem solving: Effects on learning. *Cognitive Science*, 12(2), 257-285. https://doi.org/10.1207/s15516709cog1202_4
- Tabak, H., & Şahin, F. (2020). Ortaöğretim kurumlarında bir ders saati süresinin gözlemi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18(1), 351-367. <https://doi.org/10.37217/tebd.680187>
- Turan, A., & Tabak, S. (2021). Sınıf öğretmenlerinin ilkököl 4.sınıf matematik dersi öğretim programına (2018) yönelik görüşleri: Bir karma yöntem çalışması. *Millî Eğitim Dergisi*, 50(229), 463-491. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.659479>
- Wedel, K. (2021). Instruction time and student achievement: The moderating role of teacher qualifications. *Economics of Education Review*, 85. <https://doi.org/10.1016/j.econedurev.2021.102183>
- Yıkılmaz, A. (2021). Evaluation of physical education teachers' opinions about course duration and hours in schools. *Journal of Education and New Approaches*, 4(1), 60-67. <https://doi.org/10.52974/jena.938358>
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. b.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yin, R. K. (2003). *Case study research design and methods* (3. b.). London: Sage Publications.
- Yair, G. (2000). Not just about time: Instructional practices and productive time in school. *Educational Administration Quarterly*, 36(4), 485-512. https://doi.org/10.1177/001.316.10021969083?urlappend=%3Futm_source%3Dresearchgate
- Yapıcı, M., & Demirdelen, C. (2007). İlköğretim 4. sınıf sosyal bilgiler öğretim programına ilişkin öğretmen görüşleri. *İlköğretim Online*, 6(2), 204-212.
- Zhu, X., Ennis, C. D., & Chen, A. (2011). Implementation challenges for a constructivist physical education curriculum. *Physical Education & Sport Pedagogy*, 16(1), 83-99. <http://www.tandfonline.com/10.1080/174.089.81003712802>

Teachers', Students', and Parents' Opinions on the "30-Minute Lesson Duration in Elementary School" Practice

Muhammet PEKSÖZ^{ID}, Zeliha Nurdan BAYSAL^{ID}

Introduction and Purpose

The implementation of 30-minute class periods, which began in recent years, has been one of the most notable structural changes in education. Evaluating the positive and negative contributions of this practice to the teaching and learning processes is important to determine the effectiveness of the current practice and to shed light on possible future changes. In particular, examining the perceptions and experiences of the key stakeholders in education (teachers, students, and parents) regarding this process can provide a comprehensive perspective on fundamental components such as learning outcomes, the teaching process, lesson planning, and assessment. The main purpose of this research is to examine the views of teachers, students, and parents regarding the implementation of 30-minute lesson duration in elementary schools.

Literature Review

Studies have examined teachers' views on class duration (Çaycı, 2018; Gökçe, 2012; Yıkılmaz, 2021), parents' views (Gökçe, 2012), and observed a class period (Tabak and Şahin, 2020). Studies have also examined the effect of class time on student achievement (Doğdu et al., 2024) and teachers' experiences and suggestions regarding class time (Elma et al., 2025). A review of the literature reveals that few studies on lesson duration exist. Among the available sources on lesson duration, no studies have included the opinions of teachers, students, and parents together, nor have there been any studies on 30-minute lessons.

Methodology

This study was conducted using a nested single case design from case study designs. A nested single case design is when one or more subunits are focused on within a single case, allowing the same case study to include multiple units of analysis (Yin, 2003, p.42). The single case addressed in this study is the "30-minute lesson duration" implemented in elementary schools. The sub-analysis units within this study's single case are the views of teachers, students, and parents. The study group consisted of 17 teachers working in primary schools in the Darıca district of Kocaeli province where the 30-minute lesson duration is implemented, 25 students attending these schools, and 8 parents of students. Semi-structured teacher, student, and parent interview forms were used to collect the study data. The researchers prepared the semi-structured interview forms used in the study to reveal the participants' views on the 30-minute lesson duration practice in primary schools. The form prepared for teachers consists of 7 open-ended questions, while the form prepared for students and parents consists of 5 open-ended questions.

Results, Conclusion and Suggestions

Most teachers stated that the 30-minute lesson period was sufficient for achieving learning outcomes. The themes emerging from teachers' views on the implementation phase of the 30-minute lesson period included: finding it

sufficient, failure to complete activities, reduction in reinforcement activities, rapid pace of the lesson, and inability to check homework. In terms of measurement and evaluation practices, most teachers did not find the 30-minute lesson period sufficient. In addition, some teachers stated that they did not experience any problems with measurement and evaluation, whereas others stated that individual evaluations were reduced and sufficient feedback could not be provided. Teachers struggled to diversify activities and increase reinforcement work within the 30-minute lesson time. Most teachers believe that the 30-minute lesson period is suitable for the first, second, and third grades of elementary school but not for the fourth grade. In contrast, some teachers believe that the 30-minute lesson period is suitable for all elementary school grades, while others believe that it is not suitable for all elementary school grades.

The majority of students stated that the 30-minute class period was sufficient in terms of lesson effectiveness. Students' perception of the 30-minute class period as sufficient may be related to their attention spans and the time they need for learning. The following codes emerged from the students' opinions regarding the implementation phase of the lesson: not getting bored in class, not finishing the lessons, teachers teaching too fast, being able to get to school on time, not understanding the lesson, decreasing in-class activities, and not getting too tired. Looking at the areas where students struggled the most during the 30-minute class period, it was seen that they had difficulty completing writing assignments and activities and experienced difficulties specifically in maths class. Furthermore, while some students did not experience any difficulties, others struggled with understanding the lesson, not being able to ask questions, and not being able to get permission to use the bathroom. When comparing 30 – and 40-minute lessons, most students stated that 40-minute lessons were better. Students explained that 40-minute lessons are better because they can better understand the lesson and keep up with it more easily. Students who said that 30-minute lessons are better explained that this is because they do not get bored in class.

Most of the parents stated that they did not find the 30-minute class period sufficient for the students. This result shows that parents believe that students need more time in the learning process. From the parents' perspective, the shortened lesson time may have raised concerns such as superficial coverage of topics, insufficient time for reinforcement activities, and students' inability to adequately understand the topics.

Looking at the research results in general, while most of the teachers and students found the 30-minute lesson duration sufficient, most of the parents did not find it sufficient. These differences in opinion may stem from differences in the level of participation and expectations in the education process. Parents, who indirectly observe the results of the 30-minute class period, tend to focus more on academic achievement or visible changes, whereas teachers and students, who directly participate in the 30-minute class period, may have experienced the gains more concretely. Based on this result, education stakeholders cannot agree on the implementation of the 30-minute class period.

Araştırmanın Etik İzni

Araştırma Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Araştırma ve Yayın Etik Kurulu tarafından 05.07.2025 tarih ve 07-10 sayılı izni doğrultusunda yürütülmüştür.

Araştırmacıların Katkı Oranı

Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamışlardır.

Çatışma Beyanı

Bu çalışmada herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Bu makaleye atıf yapmak için / To cite this article:

Peksöz, M., Baysal, ZN. (2026). Öğretmen, öğrenci ve velilerin "ilkokulda 30 dakikalık ders süresi" uygulamasına yönelik görüşleri. *Temel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(1): 1-19. doi: 10.55008/te-ad.1840694